שו"ת אקטואלי - "קמחא דפסחא"

מהו המקור לחיוב של קמחא דפסחא?

מקור החיוב ל"קמחא דפסחא" בגמרא ירושלמי (בבא בתרא פ"א ה"ד) **והובא ברמ"א** (סימן תכט סעי' א') :

"ומנהג לקנות חטים לחלקן לעניים לצורך פסח. וכל מי שדר בעיר י"ב חודש צריך ליתן לזה".

וכתב המשנ"ב (ס"ק ג') : "הוא מנהג קדום מזמן הגמרא... ויכולין בני העיר לכפות זה לזה לענין זה".

ובסה"ק "פני מנחם" (סוכות תשנ"ג) מביא **מרבינו האריז"ל ש"קמחא דפסחא" הוא תיקון לחטא עץ הדעת שהיה מחיטה.**

מי וכמה צריך לתת?

כתב המשנ"ב (שם ס"ק ו') : "ואפילו ת"ח הפטור ממס **ושיעור הנתינה צריך להעריך על כל אחד לפי ממונו**".

וכ"פ מו"ר ועט"ר מרן הראשל"צ הגר"מ אליהו זצוק"ל ב"מאמר מרדכי" (למועדים וימים פרק ב' סעי' כ"ב-כ"ג) : "מנהג קדום ועתיק יומין אשר נהגו בו ראשונים ליקח חיטין ולחלקן לעניים כדי לסייע בידם בהוצאות החג המרובות. **וכיום נוהגים ליתן מעות לאגודות המתעסקות בחלוקת מוצרי מזון לנזקקים. ודבר זה הוא חיוב של כל אדם, ואינו חומרא או חסידות בלבד. והגבאים יתנו לכל עני לפי מצבו ומספר נפשות ביתו**".

וכתב ב"ילקוט יוסף" (קצוש"ע הלכות פסח - סימן תכט סעי' ח') : "**מצוה על כל אחד ליתן דמי קמחא דפסחא, הנגבים על ידי גבאי צדקה שבכל מקום ומקום, ולתרום כפי יכולתו עבור חלוקה לעניים**, לצרכי החג".

והוסיף (שם סימן תעב-תפ - דיני הסבה וארבע כוסות, סעי' ל') : "גבאי צדקה שעוסקים במצות קמחא דפסחא לעניים, חייבים לדאוג **גם לארבע כוסות** לצורך העניים לצורך פסח".

וכן כתב הפסקי תשובות (אור החיים סימן תכט) : **כיום, בדורות האחרונים, מנהג מגבית קמחא דפסחא הוא אינו רק לצורך חיטים או קמח למצות אלא נותנים לעניים כל צרכי החג**, והם צריכים להיות בהרחבה ובדרך מכובדת כמנהג בעלי בית חשובים, **ובין אם יתנו מעות או מצרכים לפסח הכל יהיה בדרך כבוד ולתועלת המקבל**, וגבאי הצדקה ישפטו זאת במאזני צדק".

מהו השיעור המינימלי?

מינימום החיוב הינו עבור מצות (מהודרות) ויין.

ובאופן הראוי לכתחילה גדר החיוב הינו דאגה לעני כפי המצטרך לו לכל צרכי סעודת חג הפסח, באופן הסביר להרגלו של העני. והחיוב הינו כפי היכולת האישית של כל אחד.

אין ספק שהטוב ביותר (לעומת סל מזון מוכן) **הוא נתינת תלוש לרכישת מזון**, שבו יכול העני לקנות בו את צרכי החג בטעם ובהכשרים שחפץ, ובכך משמחים את ליבו ולב משפחתו באופן הראוי והמכובד ביותר (ללא כפיה של מצרכים מסוג מסוים, שפעמים רבות אינם תואמים את רצון וצורכי המשפחה).

וכבר כתבנו בדעתו של מו"ר מרן הראשל"צ הגר"מ אליהו זצוק"ל זיע"א שאדם צריך לתת לעני כדי סעודתו, בדיוק כפי שהוא מוציא עבור הסעודה של עצמו. כלומר מי שאוכל סעודה בליל הסדר בשווי 100 ₪ צריך לתת לפחות עבור עני אחד סעודה בשווי 100 ₪. ובפרט בליל הסדר, שבתחילתו מתחייב באמירת "כל דכפין", לתת לכל עני שיבקש לאכול מהסעודה שהכין עבור עצמו, ומימלא זה בדיוק גדר זה של נתינה ברמת שווי הסעודה שלך לעצמך – "לרעך כמוך".

וכל המרבה הרי זה משובח שהרי : "שאין שם שמחה גדולה ומפוארה אלא לשמח לב עניים ויתומים ואלמנות וגרים, שהמשמח לב האומללים האלו דומה לשכינה" (רמב"ם הלכות מגילה פרק ב').

